

Dawstwo szpiku – co warto wiedzieć

Kiedy potrzebny jest szpik? Kiedy i gdzie możesz zarejestrować się jako potencjalny dawca? Kiedy faktycznie staniesz się dawcą? Dzięki tej wiedzy możesz uratować komuś życie!

Na świecie co dziesięć minut ktoś umiera z powodu nowotworu krwi. Życie chorego ocalić może szpik osoby zdrowej.

Kiedy trzeba przeszczepić szpik

Szpik to narząd w organizmie, który wytwarza komórki krwiotwórcze. Kiedy się dzielą – a dzielą się bez przerwy i przez całe życie człowieka – powstają dojrzałe komórki krwi (krwinki czerwone, płytki krwi, krwinki białe). Jeśli z powodu jakiejś choroby szpik przestaje działać jak należy, osobie chorej może pomóc przeszczepienie komórek krwi zdrowego dawcy.

Choroby, które wymagają przeszczepienia szpiku, to między innymi:

- białaczka
- chłoniak
- choroby szpiku kostnego
- inne nowotwory krwi.

Pobranie szpiku jest całkowicie bezpieczne.

Kto może zostać dawcą

Jeśli dawcą nie może zostać ktoś z rodziny osoby chorej, szuka się wśród osób niespokrewnionych.

Dawcą szpiku może zostać każda zdrowa osoba, która ma od 18 do 60 lat.

Przeciwwskazania do tego, by stać się dawcą, to:

- zakażenie wirusem HIV (lub przynależność do grupy zwiększonego ryzyka zakażenia tym wirusem)
- obecność antygenu HBs, przeciwciał anti-HCV przy obecności HCV RNA
- gruźlica – w okresie minionych 2 lat
- cukrzyca – dyskwalifikuje już na etapie rekrutacji
- aktywna astma – czyli taka, która wymaga podawania leków sterydowych; jeśli od 5 lat nie zdarzył Ci się napad astmy i nie zażywasz doustnie leków sterydowych, możesz być dawcą
- choroby serca i zabiegi kardiologiczne: przebyty zawał serca, choroba wieńcowa, zabiegi naczyniowe na sercu (pomostowanie) i inne schorzenia, które sprawiają, że stale musisz przyjmować leki (jeśli masz zaburzenia rytmu, które nie wymagają leczenia, albo masz zdiagnozowane wypadanie płotka zastawki dwudzielnej – możesz być dawcą)
- epilepsja – chyba że od roku nie wystąpił u Ciebie atak padaczkowy i nie musisz zażywać leków na padaczkę
- nadciśnienie – chyba że masz je pod kontrolą, dzięki temu, że prawidłowo przyjmujesz leki
- stosowanie leków hormonalnych – decyzję o tym, czy możesz być dawcą, można podjąć po konsultacji z lekarzem poradni przeszczepowej
- ciąża – w czasie ciąży i w okresie laktacji tymczasowo nie możesz zostać dawcą
- łuszczyca – chyba że u Ciebie występuje w łagodnej postaci, którą wystarczy leczyć miejscowo
- tatuaż – w ciągu roku od wykonania
- pobyt w zakładzie karnym lub poprawczym – w ciągu 6 miesięcy od jego opuszczenia.

Gdzie się zgłosić

Możesz zgłosić się do ośrodka dawców szpiku. Są to:

- Białystok – Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Białymstoku
  - ul. M. Skłodowskiej-Curie 23, 15-950 Białystok
- Gdańsk – Uniwersyteckie Centrum Kliniczne w Gdańsku

- ul. Dębinki 7, 80-955 Gdańsk
- Katowice – Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Katowicach
  - ul. Raciborska 15, 40-074 Katowice
- Kielce – Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Kielcach
  - ul. Jagiellońska 66, 25-734 Kielce
- Lublin – Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Lublinie
  - ul. I Armii Wojska Polskiego 8, 20-078 Lublin
- Łódź – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centralny Szpital Kliniczny Uniwersytetu Medycznego w Łodzi
  - ul. Pomorska 251, 92-213 Łódź
- Poznań – Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Poznaniu
  - ul. Marcelińska 44, 60-354 Poznań
- Warszawa – Instytut Hematologii i Transfuzjologii w Warszawie
  - ul. Indiry Gandhi 14, 02-776 Warszawa
- Wojskowy Instytut Medyczny Zakład Transfuzjologii i Klinicznej
  - ul. Szaserów 128, 04-141 Warszawa
- Wrocław – Dolnośląskie Centrum Onkologii, Pulmonologii i Hematologii, Ośrodek Dawców Szpiku
  - ul. Fieldorfa 6, 54-049 Wrocław.

Nie zgłaszaj się do więcej niż jednego ośrodka dawców szpiku.

Co gdy zostaniesz dawcą

Gdy spełnisz warunki i zostaniesz dawcą, czekają na Ciebie:

- zwrot kosztów związanych z procedurą (koszty wyżywienia, zakwaterowania, przejazdów na badania i zabieg)
- pełnopłatne dni wolne na czas badań i podczas zabiegu
- Legitymacja Honorowego Dawcy Przeszczepu
- szczególne uprawnienia – m.in. prawo do korzystania poza kolejnością ze świadczeń opieki zdrowotnej w ramach NFZ
- darmowa komunikacja miejska (w niektórych polskich miastach)
- bezpłatne leki refundowane (zgodnie z przepisami, które to określają, czyli do wysokości ustawowego limitu refundowania)
- kontrola Twojego stanu zdrowia.

Podstawa prawna

1. Ustawa z dnia 1 lipca 2005 r. o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów ([Dz.U. z 2020 r. poz. 2134](#))
2. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki medycznej finansowanych ze środków publicznych ([Dz.U. 2022 poz. 2561](#))

Przeczytaj także

Jak zostać dawcą narządów

Transplantacja to dla wielu pacjentów szansa na przedłużenie życia. Obowiązuje zasada domniemanej zgody. Oznacza to, że wszyscy jesteśmy potencjalnymi dawcami narządów po śmierci

Uprawnienia szczególne

Niektórzy pacjenci mają uprawnienia szczególne do opieki zdrowotnej i świadczeń w ramach NFZ. Sprawdź, kto ma takie uprawnienia i w jakim zakresie

Pacjenci z podejrzeniem choroby nowotworowej, czyli pakiet onkologiczny

Pacjenci, co do których istnieje podejrzenie nowotworu, mają szczególne uprawnienia w dostępie do szybkiej diagnostyki i leczenia.